

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Kfv. II. 37. 789/2013/11. szám

A Kúria a Dr. Kovács István ügyvéd (**cím**) által képviselt **Felperes** (**cím**) felperesnek a ... jogtanácsos (3530 Miskolc, Mindszent tér 4.) által képviselt Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség (1016 Budapest, Mészáros utca 58/A.) alperes ellen környezetvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, amely perbe a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott a Dr. Szabó Máté által képviselt Alapvető Jogok Biztosa (1051 Budapest, Nádor utca 22.), az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott a Dr. Gácsi Gabriella ügyvéd (**cím**) által képviselt **Alperesi Beavatkozó** (**cím**), a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. május 30. napján kelt 24.K.26.699/2013/178. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 179. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon tartott tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.26.699/2013/178. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint, alperesi beavatkozónak 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

Az alperesi beavatkozó a 314/2005.(XII.25.) Korm.r. (a továbbiakban: Korm.r.) előírása alapján, mint szulfid ércet pörkölő és szinterelést (hulladékhasznosítást) végző létesítményként egységes környezethasználati engedély (a továbbiakban: EKHE) iránti kérelmét az Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) több alkalommal elutasította. A hatóság arra hivatkozott, hogy az elérhető legjobb technika vonatkozásában (a továbbiakban: BAT) az előterjesztett dokumentáció hiányos volt, mivel a talajközeli füstgáz visszaáramlást és ezzel a bűzzszennyezést nem kezeli, arra

megoldási javaslatot nem tesz. Az alperesi beavatkozó a hiányosságokat pótolta, csatolta a „**K.**” Kft. által készített dokumentációt, mely a hatóság értékelése alapján a Korm.r. 8. számú melléklete szerinti tartalmi követelményeknek megfelelt. Az elsőfokú eljárás során az alperesi beavatkozó kiegészítő nyilatkozatban vállalta a bűzhatás csökkentésére a dokumentációban tett javaslatok megvalósítását. Az elsőfokú hatóság ezek ellenőrzésére helyszíni szemlét tartott, beszerezte a szakhatóságok állásfoglalását, meggyőződött arról, hogy légszennyezés kibocsátása nyomon követhető, és az azonnali beavatkozás lehetősége adott. Ezt követően 2008. november 27. napján kelt 18202-30/2008. számú határozatával az engedélyt megadta.

A felperes fellebbezése folytán a másodfokú eljárásban az alperesi beavatkozó több alkalommal adott tájékoztatást, csatolt vizsgálati jegyzőkönyveket, szakértői véleményeket. Az alperes 2009. április 3. napján kelt 14/561-24/2009. számú határozatával az elsőfokú döntést részben megváltoztatva az engedélyezést helybenhagyta. A másodfokú határozat indokolása - többek között - megállapította, hogy az alperesi beavatkozó a füstgázminőség-javítással kapcsolatos szakértői javaslatokat elfogadva az azokat megvalósító beruházásokat végrehajtotta.

A felperes az alperesi határozat jogszerűségét vitatva annak felülvizsgálatát kérte. A felperes keresetéhez, az alperesi beavatkozó pedig a per folyamatában álláspontja alátámasztására szakértői véleményeket csatolt. Az elsőfokú bíróság a szakvélemények készítői közül **R.I.**-t, illetőleg a felperes indítványára **K.K.**-t, a felperesi beavatkozó indítványára **B.A.**-t „szakértő-tanúként” meghallgatta. Az elsőfokú bíróság tekintettel arra, hogy a felek, illetőleg a felperesi és alperesi beavatkozó ellentétes álláspontja a perben előterjesztett bizonyítékok alapján sem volt feloldható, szakértői bizonyítást folytatott le.

A szakértőként kirendelt **P.J.** szakértői véleményében részletesen ismertette az alperesi beavatkozó által a felhasznált anyagokat, az alkalmazott technológiát, és megállapította, hogy az megfelel a BAT követelményeinek. A szakértő az általa elvégzett helyszíni mérések alapján megállapította, hogy az alperesi beavatkozó emissziói megfeleltek a légszennyezettség határértékekről szóló 14/2001.(V.9.) Köm-EüM-FVM együttes rendeletben (a továbbiakban: együttes rendelet) előírt határértékeknek. A mérésekkel ellenőrzésre került a hatóság online adatokat szolgáltató műszere, a nyersanyag és termék összetétele, a füstgáznyomás áramlási sebessége, hőmérséklete, nedvességtartalma, oxigén- és kéntartalma, szerves szennyező anyag komponensei. A vizsgált paraméterek tekintetében határérték túllépés nem volt megállapítható, az eredmények összhangban voltak egymással, és a reprodukálhatósági tartományon belül megegyeztek az online műszerek által szolgáltatott adatokkal. Kizárta a füstgáz hígítását szolgáló

oxigénbevitel megvalósulását, azt a technológia által szükséges mértékűnek ítélte. A szakértő összességében úgy foglalt állást, hogy a rendelkezésre álló eredmények és a közigazgatási eljárás során felvett adatok alapján nem bizonyított, hogy az alperesi beavatkozó tevékenysége okozza a lakosság által panaszolt bűzt.

Az elsőfokú bíróság a felperes indítványára újabb szakértőként a **B. Kft.**-t (a továbbiakban: Kft.) rendelte ki. A Kft. a szalagsebesség tekintetében megállapította, hogy annak sebességén nem érdemes változtatni, a bűz kialakulásában a döntő szerepet ugyanis a kéndioxidok játsszák. A kén-trioxid mérése kapcsán úgy foglaltak állást, hogy **P.J.** a szabványtól eltérő módszert alkalmazott ugyan, de a füstgázban mért kén mennyiséget ennek ellenére nem jellemzi ellentmondás.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett szakvéleményeket hiánytalannak és aggálytalannak értékelte és ítélezése alapjául elfogadva a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesi beavatkozó egységes technológiája a jogszabályi rendelkezéseknek, így a BAT-nak is megfelelt, határérték-túllépés nem volt kimutatható. A felperes a perben tett szakértői megállapításokat nem tudta megcáfolni, nem tudta bizonyítani, hogy az alperes határozata, az EKHE jogsértő eljárás során, jogellenesen került kiadásra. Megjegyezte ugyanakkor, hogy mindez nem jelenti azt, hogy a hatóság a folyamatos ellenőrzés eredményeképpen ne minősíthetné az alperesi beavatkozó által működtetett technológiát az előírtakkal, a BAT-tal ellentétesnek, mely azonban a perbeli engedélyt nem teszi visszamenőlegesen jogsértővé.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes az elsőfokú ítélet és a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság számos fontos bizonyítékot kirekesztett az ítélethozatal során. Kifogásolta, hogy a bíróság nem vette figyelembe azon előzményeket, hogy az alperesi beavatkozó kérelme már két ízben jogerősen elutasításra került, és az alperes 2007. december 16. napján kelt 15244-13/2007. számú határozatában rögzítette, hogy az alperesi beavatkozó által üzemeltetett technológia a szomszédos településeken bűzszennyezést okoz az által, hogy a hideg füstgáz a talaj közelében visszaáramlik. Iratellenesség körében hivatkozott a csatolt lakossági aláírásokra, melyek - miután az eljárás során kerültek előterjesztésre - azt bizonyítják, hogy a bűz nem az engedély kiadását követően jelent meg, az már az engedély kiadásakor és azt megelőzően is létezett, az ítélet megállapítása ezért jogsértő. Az alperes mulasztott, a tényállást nem tisztázta, megelégedett az alperesi beavatkozó műszaki fejlesztési ígéreteivel, a vállalások végrehajtásáról, de még inkább eredményességéről nem győződött meg, mely hiányosságokat a felperesi beavatkozó is kifogásolta. A felperes hivatkozott a tényfeltárás hiányára és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Ktv.) 6.§-a

által előírt elővigyázatosság elvének sérelmére is és kifogásolta, hogy mindezeket a bíróság kellően nem értékelte. Álláspontja szerint minden állítását bizonyítja a polgári perben született döntés, továbbá a hatóság által 2010. évben kiadott korlátozó, 2013. évben kiadott tiltó határozat.

A felperes kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság - különösen a bűzre vonatkozó - bizonyítékok mérlegelésénél kirívóan okszerűtlen járt el, megsértve ezzel a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206.§-át és 221.§-át. Ezek körében említette a Legfelsőbb Bíróság által hatályában fenntartott, már hivatkozott ítéletet, **R.I.** szakvéleményét, a lakossági aláírásokat stb. Hangsúlyozta, hogy a perszakértő, **P.J.** sem tudta cáfolni, hogy a bűzt alperesi beavatkozó okozza. Nem igaz, hogy a bűz nem mérhető, - ezt a polgári ítélet is megállapította - módszere az olfaktometria, maga az alperesi beavatkozó rendelt ilyen vizsgálatot. A hatósági döntés sérti a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001.(II.14.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5.§ (1) bekezdését és 14.§-át.

Az alperes nem vizsgálta - a Rendelet 8.§-a ellenére - az egyedi határérték előírásának lehetőségét, pedig erre a lehetőségre a Kft. is utalt. Kifogásolta a közmeghallgatás hiányát. Szerinte az EKHE akkor került kiadásra, amikor a jogszabály szerint már lejárt az erre nyitva álló határidő.

Sérelmezte a BAT előírásaitól való lényeges eltéréseket, mint a hővisszanyerés, füstgáz cirkuláció hiánya, a nem kellően magas füstgáz hőmérséklet. A felperes hivatkozott arra, hogy mindezt a szakértők is megállapították, de a bíróság eltekintett ezektől. Hangsúlyozta a kén-dioxid, kén-trioxid problémáját, azt hiányolva, hogy az engedélyezés során senki nem mérte a kén-trioxid tartalmat, holott a két alkotót együttesen kellett volna a határértékeknek megfeleltetni, hiszen az együttes rendelet 5. számú melléklete a kén-oxidokra ad határértéket. Mindez mutatja az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a felperes által hivatkozott számos bizonyíték alapján tett megállapítást cáfolja, hogy a szagegység alapján nem mondható, hogy a mért érték meghaladja a határértéket. Az EKHE kiadását a Miskolci Egyetem előtanulmányában foglaltak megalapozták. Az alperes hangsúlyozta, hogy a hatóság jogosult az EKHE kiadása során feltételeket szabni. A bűz kérdésére nézve előadta, hogy a szakértői vélemények egyike sem támasztotta alá, hogy a bűzhatást az alperesi beavatkozó tevékenysége okozta.

Az egyedi határérték tekintetében kifejtette, hogy mivel a bűz összetevőivel nem jellemezhető, arra nézve sem határérték, sem tervezési irányérték nem létezik, egyedi határérték sem határozható meg. A határérték csökkentésétől várható eredmény

megkérdőjelezhető, annál is inkább, mivel a legnagyobb kénhordozó a gázmassza feldolgozása már a per kezdetekor megszűnt, a bűz mégsem csökkent.

A BAT-tal kapcsolatosan előadta, hogy a BREF dokumentum ad iránymutatást a zsugorítóművekre, de a bűzhatást egyáltalán nem tárgyalja, és a füstgáz hőmérsékletét sem kötelező előírásként tartalmazza. Az alperes elismerte, hogy az alperesi beavatkozó az EKHE-engedélyben foglaltaknak megfelelően nem növelte a füstgáz hőmérsékletét.

A kén-trioxid problémájára nézve megjegyezte, hogy erre a gázra a mérőműszer kalibrálását nem lehet elvégezni. **P.J.** szakaszos mérést végzett, mivel nincs mód a folyamatos mérésre, ezért az általa bemutatott eredmények erősen megkérdőjelezhetők.

Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az ítélet a jogszabályoknak mindenben megfelel.

A felperesi beavatkozó észrevétellel nem élt.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból helytálló következtetésre jutott az alperesi határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokainak többségével a felülvizsgálati bíróság egyetért.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel az alábbiakra mutat rá.

A Kúria mindenekelőtt rögzíti, hogy a bírósági felülvizsgálat kérelemhez kötött, a kereset kiterjesztés tilalma, a keresetváltoztatás a Pp. 335/A.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint és hivatalból vizsgálendő. A felülvizsgálati eljárásnak nem lehet része, így vizsgálat alá sem vonható olyan kérdés, amely a keresetnek nem volt része. A felperes keresetében nem hivatkozott a Korm.r. 27.§ (3) bekezdésnek megsértésére, arra, hogy az alperesi beavatkozó az EKHE iránti kérelmét a jogszabályban feltüntetett határidőn túl terjesztette elő. A felperes nem sérelmezte keresetében a közmeghallgatás hiányát sem, az csak a felperesi beavatkozó 24. sorszámú beadványában jelenik meg, jóval az első tárgyalást követően. A felperes keresetében nem érvelt a kéndioxid-kéntrioxid problémával sem, mindössze azt állította, hogy a „túlzott oxigénhozzáadás” miatt van egy nem valós kéndioxid határérték szerinti kibocsátás. A felperes csak az elsőfokú per

vége felé érvelt a kéntrioxid mérés, az együttes határérték vizsgálat hiányával. A fenti hivatkozások, miután a tiltott keresetmódosítás körébe esnek, elkésett érvelésnek minősülnek, amelyet a Kúria érdemben nem vizsgál, arra sikeres felülvizsgálat nem alapozható.

A felperes nyomatékosan hivatkozott a 2007.-2008. években lefolytatott EKHE-eljárásokra, melyek tekintetében rögzíti a Kúria, azoknak csak annyiban van jelentőségük, hogy a kérelmek elutasítására azért került sor, mert az alperesi beavatkozó nem tett lépéseket a lecsapódó füstgáz és bűzhatás elhárítására. Ezen hatósági megállapítások következményeként az alperesi beavatkozó az újabb, a perbeli engedélykérelmet már úgy nyújtotta be, hogy a tervdokumentáció, a szakértői vélemények alapján vállalatokat fogalmaz meg a két probléma kezelése érdekében. Mindezek egyfelől a hatóság részéről a tényállás felderítése érdekében tett hathatós lépésnek minősülnek, mely tényeket senki sem vitatott, másfelől éppen ezért szükségtelen volt erre nézve a perben több tanút is meghallgatni. Felperesi érveléssel szemben irrelevánsnak minősülnek az engedély kiadását követően bekövetkezett események. A később is fennálló bűznek, a füstgáz lecsapódásnak azért nincs jelentősége, mert a hatósági döntés jogszerűségét a bíróság a Pp. 339/A.§ alapján a határozathozatalkor fennálló tények és alkalmazandó jogszabályok alapján vizsgálja. A fentiek alapján tehát az engedélyt követően meglévő problémák (ezen belül a vállalatok, műszaki fejlesztések, változtatások sikertelensége, eredménytelensége) nem az engedély jogszerűségét érintik, azok a hatósági felügyelet, az utólagos számonkérés körébe esnek, melyekre egyébként sor is került.

A perbeli esetben a lényeges kérdés, hogy az alperesi beavatkozó eleget tett-e a BAT-ra vonatkozó követelménynek; volt-e olyan mértékű oxigén-bevitel, amely a kibocsátási határérték esetében hamis eredményre vezetett; az alperesi beavatkozó részéről a tervdokumentációban vállalt és a hatóság részéről előírt műszaki feltételek elvi szinten alkalmasak voltak-e a füstgáz-bűz probléma mérsékelésére vagy sem. Elöljáróban megjegyzi a Kúria, hogy a vitatott határozat jogszerűségének megítélése szaktudást igényel, ezért helyes volt a szakértő bevezetése a perbe. A közigazgatási perben lefolytatható bizonyítás sajátosságaira tekintettel azonban csak a magánszakvéleményeket, mint a felek előadásait, és a kirendelt igazságügyi szakértők véleményét lehet bizonyítékként értékelni. A többi szakértő tanúkénti meghallgatása - miután a hamis szakvéleményadás következményeit nem lehet rajtuk számon kérni - felesleges volt, nyilatkozataikat nem lehet figyelembe venni. A meghallgatottak tanúként csak tényekről és nem szakkérdésekről nyilatkozhattak volna.

Az ügy érdemét illetően megállapítható volt, hogy a hatóság az alperesi beavatkozó vállalatát vizsgálta és - feltételek

meghatározása mellett - elégségesnek ítélte az engedély kiadáshoz. A jogalkotó - a felperes állításával szemben - nem tiltja a feltételek meghatározását, sőt a Korm.r. 20.§ (4) bekezdése egyenesen lehetővé teszi. Minderre tekintettel nem megalapozott az a felperesi állítás, hogy sérült a Ktv. 6.§ (2) bekezdésben előírt elővigyázatosság elve. Ami a Rendelet előírásait illeti, az 5.§ (1) bekezdésben és a 14.§-ban foglalt rendelkezések kötelező erejét a hatósági határozat nem annullálta, mindössze a későbbi folyamatos, senki által nem vitatottan elvégzett utólagos vizsgálatok eredményétől tette függővé, hogy megállapítható-e a környezeti levegő bűzzel való hatósági intézkedést igénylő szennyezése. A hatóság az alperesi beavatkozó vállalásait elfogadó, ezáltal a füstgáz és bűz probléma kezelését célzó hatósági döntése, eljárása - annak utóbbi sikertelensége ellenére - sem minősül a Rendelet 5.§ (1) bekezdését és 14.§-át sértőnek.

A felperes felvetette az egyedi határérték megállapításának szükségességét, mint olyan hiányosságot, amely a hatóság rovására írható. A Kúria e körben megállapította, hogy a Rendelet 8.§ (4) bekezdésből nem feltétlenül következik az egyedi határérték előzetes előírásának kötelezettsége, így a hatóság ennek mellőzésével nem követett el jogsértést. Ezt a megállapítást támasztja alá **P.J.** szakvéleményének II/3. pontja, továbbá az a körülmény, hogy a bűzterhelés esetén az összetevők nem állapíthatók meg, illetőleg az, hogy a per kezdetekor már nem folyt gáztisztító massa veszélyes hulladékkénti feldolgozása, ennek ellenére a bűz mégsem csökkent, a korábbi intézkedési terv keretében történt határérték-módosítás, mely nem vezetett eredményre.

A hatóságoknak nem vitásan vizsgálniuk kellett a BAT-nak való megfelelést. A Kúria álláspontja szerint a felperes erre vonatkozó érvelése azért nem helytálló, mert a bűzhatás, mint eredmény alapján ítéli meg a technológia megfelelését, holott a BAT nem kezeli a bűzhatás kérdését, a füstgáz hőmérsékletére vonatkozó kötelező előírást nem tartalmaz. A BAT tükrében a szakértő alapos vizsgálat tárgyává tette az alperesi beavatkozó által alkalmazott technológiát. Az általa végzett mérések alapján megállapította, hogy az emissziók megfeleltek a rendeletben előírt határértékeknek, szükségtelen, manipulatív oxigénbevitel nincs. Az anyag vizsgálata alapján azt a megállapítást tette, hogy azok sem ellentétesek a BAT-tal. Miután a füstgáz hígítására nem utalt adat, a szalagsebességgel való manipulációt nem tartotta ésszerűnek, így nem találta bizonyítottnak, hogy az alperesi beavatkozó okozza a lakosság által panaszolt bűzt. A Kúria egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a szakértők maradéktalan választ adtak a felmerült kérdésekre, amelyekből levonható az a következtetés, hogy az alperes a döntés időpontjában a jogszabályi előírásoknak megfelelően adta ki az engedélyt. Az a körülmény, hogy a későbbiekben az ellenőrzés eredményeképpen az engedély korlátozására, majd visszavonására is sor került nem teszi

visszamenően jogsértővé az engedélyező határozatot.

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervezstes felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése és 83.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes és az alperesi beavatkozó jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, melynek összegét a Kúria egyfelől a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban kifejtett munkára, másfelől az utazással kapcsolatban felmerült igazolt költségekre tekintettel állapította meg.

A pervezstes felperes személyes költségmentessége okán a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. május 28.

Dr. Tóth Kincső s.k. tanácselnök, Dr. Rothermel Erika s.k. előadó bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró